

บทที่ 5

ดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความ

ในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหน้าที่หลัก หน้าที่รองและตำแหน่งในการปรากฏของดัชนีปริจเฉทในระนาบนี้ที่ละดัชนีตามลำดับ

ระนาบโครงสร้างเนื้อความซึ่งแยกเป็น 2 ส่วนย่อยคือ การเรียบเรียงสาระ (informational structuring) ซึ่งประกอบด้วยกำหนัดแก่นความ (topic) และเนื้อหา (comment) และการเชื่อมโยง (cohesion) องค์ประกอบของเนื้อความนั้น เป็นองค์ประกอบของปริจเฉทการสนทนาส่วนที่เกี่ยวกับการเรียบเรียงถ้อยคำและความหมายของเรื่องที่สนทนาให้มีความต่อเนื่องกัน โดยการเลือกใช้รูปภาษาที่เหมาะสมเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความคิดและประสบการณ์ของผู้พูด

5.1 หน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความ

จากการศึกษาข้อมูลพบว่าดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 22 ดัชนี ได้แก่ nan' nl:' de' dok' le' nai' de' tu:a' la' le:w' ko' te: hak' ba' lɛ:' pho' le:j' caŋ' tha:' khan' thl:' nl:' khɛ:' wa:'

ผลการศึกษาดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความทำให้มองเห็นได้ว่าในระนาบนี้มีดัชนีปริจเฉทที่จำแนกหน้าที่ย่อยเป็น 3 หน้าที่คือ

หน้าที่แสดงแก่นความ แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท nan' nl:' de'
หน้าที่แสดงเนื้อหา แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท dok' le' la' nai' de' tu:a'
หน้าที่แสดงการเชื่อมโยงความ แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท le:w' thl:' nl:' ko' te:' hak' ba' lɛ:' pho' le:j' caŋ' tha:' khan' khɛ:' wa:'

5.1.1 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงแก่นความ

จากการศึกษาพบว่าดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักแสดงแก่นความมี 3 ดัชนี ได้แก่

nan' แสดงแก่นความบอกประเด็นแบบเน้นย้ำ(ไกล)

nl:' แสดงแก่นความบอกประเด็นแบบชี้จุดสนใจ(ใกล้)

de' แสดงแก่นความแบบเปลี่ยนประเด็น

5.1.1.1 *gak* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงแก่นความบอกประเด็นแบบเน้นย้ำ (ไกล)

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมขอความสนใจจากผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนิกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

gak แสดงแก่นความแบบเน้นย้ำความสำคัญและขอความสนใจจากผู้ฟังให้มุ่งไปที่เรื่องหรือประเด็นซึ่งผู้พูดกล่าวถึงและยกขึ้นเป็นประเด็นสำคัญในการสนทนา และจากคุณลักษณะของนามวลีซึ่งจะทำหน้าที่เป็นแก่นความของประโยคได้จะต้องเป็นความรู้เก่าและมีความหมายที่เฉพาะ (Peansiri, 1982) *gak* จึงแสดงสถานะของนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นความว่า สิ่งที่ผู้พูดกล่าวถึงนั้นเป็นความรู้เก่าของผู้ฟังแต่ยังไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้น แต่เมื่อผู้พูดกล่าวขึ้นมาผู้ฟังจะนิกออกจากการดึงความรู้เก่าของผู้ฟังกลับมาใหม่ นอกจากนั้นยังแสดงคุณลักษณะป่งชี้ว่าแก่นความซึ่งเป็นประเด็นในการสนทนาอยู่ไกลตัวผู้พูดและผู้ฟัง

ตัวอย่าง(37) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 312-316)

D: an² mak² pha:w³ *gak*², phi:³ ɔj⁵ khɪt⁴ beŋ⁴ an⁴ nu:aj⁴ ja:j⁴ ja:j⁴ *gak*², maŋ⁴ =
ไอ้ มะ พรวัว ที่ อ้อย คืด คู ไอ้ ลูก ใหญ่ ใหญ่ มัน
co:m⁵ sa:j⁴ ka¹ ta:³ e:ŋ⁵, bet⁴ taŋ⁴ ha:² nu:aj².

ยก ไล่ ตะ กร้า เอง หมด ทั้ง ห้า ลูก

C:

le:⁵ o:⁴

ผู้พูด D กำลังจะยกตัวอย่างให้ C ฟังเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกคนซึ่งแสดงว่าลูกของคนเป็นเด็กเฉลียวฉลาด เก่งและพูดจารู้เรื่องรู้ภาษา เพราะสามารถยกลูกมะพร้าวลูกใหญ่ๆ ได้ตั้ง 5 ลูกโดยไม่มีใครช่วย โดยในการนำเสนอผู้พูด D ยกเอา an² mak² pha:w³ "ไอ้ลูกมะพร้าว" มาเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นแกนของประโยค และใช้ดัชนีปริจเฉท *gak*² แสดงการเน้นย้ำนามวลีส่วนที่เป็นแก่นของประโยค และเรียกร้องความสนใจจากผู้ฟัง C ให้มุ่งไปที่ลูกมะพร้าวซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้พูด D จะกล่าวถึงสาระต่อไป ในตัวอย่างนี้นอกจาก *gak*² จะแสดงการเน้นย้ำแกนของประโยคคือ ลูกมะพร้าว แล้วยังแสดงการเน้นย้ำส่วนขยายของแก่นประโยคอีกด้วย คือนอกจากจะช่วยให้ผู้ฟัง C ทราบว่า ขณะนี้จะพูดเรื่องลูกมะพร้าวแล้ว ยังบอกว่า ลูกมะพร้าวที่พูดถึงต้องเป็นลูกมะพร้าวลูกใหญ่ๆ ไม่ใช่ลูกเล็กๆ

แกนของประโยค D: ลูกมะพร้าว *gak*²

ลูกมะพร้าวลูกใหญ่ๆ *gak*²

สาระของประโยค D: คืดคูมันยกมาไล่ตะกร้าเองคั้งห้าลูก

ในบทสนทนานี้แม้ผู้พูด D จะไม่เคยกล่าวถึงลูกมะพร้าวซึ่งเป็นแก่นของประโยคมาก่อน ในเนื้อความที่มาข้างหน้า แต่เมื่อเอ่ยถึง ผู้ฟัง C ก็สามารถคิดออกและเข้าใจ เนื่องจากลูกมะพร้าวเป็นสิ่งที่รู้จักกันโดยทั่วไป (generic) และ C ย่อมต้องรู้จักอยู่แล้วแม้ไม่อยู่ในความนึกคิด

ของผู้ฟัง C ขณะนั้น แต่เมื่อผู้พูด D กล่าวถึง ผู้ฟัง C ก็สามารถเชื่อมโยงไปยังความรู้ที่ตนมีอยู่ได้ และสามารถเข้าใจและนึกออกในที่สุด

5.1.1.2 ni:³ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงแก่นความบอกประเด็นแบบชี้จุดสนใจ(ใกล้)

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมขอความสนใจจากผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนึกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

ni:³ แสดงแก่นความแบบชี้จุดสนใจและขอความสนใจจากผู้ฟังให้มุ่งไปที่เรื่องหรือประเด็นซึ่งผู้พูดกล่าวถึง และสิ่งที่ผู้พูดกล่าวถึงนั้นผู้พูดมีสมมติฐานว่าเป็นความรู้เก่าของผู้ฟังเพียงแต่ผู้ฟังยังไม่นึกถึงในขณะที่สนทนากันอยู่แต่เมื่อผู้พูดกล่าวถึงผู้ฟังจะนึกออกได้ในที่สุด

จะเห็นได้ว่า ni:³ ทำหน้าที่หลักและรองคล้ายคลึงกันกับ nan³ ต่างกันตรงที่ว่า ผู้พูดจะเลือกใช้ ni:³ เมื่อต้องการกล่าวถึงสิ่งที่ใกล้ตัวผู้พูด และใช้ nan³ เมื่อต้องการกล่าวถึงสิ่งที่ไกลตัวผู้พูด อาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะทางความหมายแสดงการบ่งชี้ (demonstrative) มีผลต่อการเลือกใช้ดัชนีปริจเฉท ni:³ และ nan³

ตัวอย่าง (38) บทสนทนา “มาแวะเยี่ยมเยียน” (บรรทัดที่ 537-543)

C: oj¹ nan⁴ ni:³ bo¹ daj¹ cat² ju:¹ nej⁴ pa¹ phe:t³ ni:³ ɔk² kha:², ta:m¹ san⁵ ŋək¹.

นั้น ไม่ ได้ จัด อยู่ใน ประ เภท นี้ ตาม ฉัน นึก

B: lɛ:əŋ¹ tham⁴ ma:⁴ ha:⁵ kin⁵ pen⁵ lɛ:əŋ¹ sam⁵ khan¹.

เรื่อง ทำ มา ทา กิน เป็น เรื่อง สำ คัญ

C: bo:¹ kha:², lɛ:əŋ¹,
ไม่ใช่ เรื่อง

B: beŋ¹ =
ดู

khon⁴ ŋə:², hu:³.

คน รู้

C: ni:³, lɛ:əŋ¹, la:j⁵ lɛ:əŋ¹.
เรื่อง หลาย เรื่อง

A: ma:k³ su:³, la:j⁵ mi:a⁴.
มาก ชู้ หลาย เมีย

D: (หัวเราะ) ca:w³ sam⁵ a:ŋ¹.

เจ้า สำ อ่างค์

A: ๕:¹.

B: phu:ak³, phu:ak³ bo⁴ ha:⁵ kin⁵ nl:³, paj⁵ kho:ŋ⁵ =
 พวก พวก ไม่ หา กิน ไป ของ
 man⁴. man⁴ hak³ paj⁵ kho:ŋ⁵ man⁴ e:ŋ⁵ tu:a³ khap³, phu:ak³ ni:².
 มัน มัน จะ ไป ของ มัน เอง พวก นี้

ในบทสนทนาข้างต้น ในตอนแรกเป็นการสนทนาในประเด็นเกี่ยวกับผู้อื่นซึ่งมีได้อยู่ในวงสนทนาในขณะนั้นชื่อว่า มัน โดย C แสดงความคิดเห็นว่า มันไม่จัดอยู่ในประเภทกลุ่มคนที่ขยันทำมาหากิน A กล่าวเสริมว่าเท่านั้นยังไม่พอ มันยังเป็นคนมากู้หลายเมีย แล้ว D ก็เสริมอีกว่า มันเป็นผู้ชายเจ้าสำอ่างค์ ต่อมาผู้พูด B ใช้ดัชนีปริจเฉท nl:³ แสดงการขึ้นนามวลีส่วนที่เป็นแก่นของประโยค ซึ่งเป็นจุดสนใจและจะเป็นประเด็นที่ผู้พูด B จะกล่าวถึงต่อไป เป็นการบอกให้ผู้ฟังทราบว่า ภายหลังจากการพูดถึงมันซึ่งเป็นคนไม่ขยันทำมาหากินจบแล้ว ประเด็นต่อไปจะพูดถึงคือ phu:ak³, phu:ak³ bo⁴ ha:⁵ kin⁵ nl:³, " พวก, พวกไม่หากิน nl:³ " หมายถึง พวกไม่ทำมาหากินในลักษณะครอบคลุมกว้างๆ (generic) ไม่อ้างถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ

แก่นของประโยค B : พวก, พวกไม่หากิน nl:³

สาระของประโยค B : (มัน) ไป(ตามทาง)ของมัน

ในตัวอย่างนี้แก่นของประโยคปรากฏอยู่ในตำแหน่งต้นประโยค และเป็นนามวลีซึ่งอ้างถึงวัตถุธรรมคือ กลุ่มคนที่ไม่ทำมาหากิน ซึ่งเป็นแก่นประโยคที่มีลักษณะครอบคลุมกว้างๆ เมื่อถูกเอ่ยถึงผู้ฟังจะสามารถนึกออกหรือเข้าใจได้ แม้ไม่อยู่ในความนึกคิดในขณะนั้น เพราะเป็นความรู้ทั่วไปหรือเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมทุกคนรู้ร่วมกันอยู่แล้ว

5.1.1.3 de⁴ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงแก่นความแบบเปลี่ยนประเด็น

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมขอความสนใจและขอข้อมูลจากผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมและแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนีกอกในระนาบสถานะของเนื้อหา

de⁴ แสดงการเปลี่ยนประเด็นในการสนทนาและขอความสนใจจากผู้ฟังให้มุ่งไปสู่เรื่องหรือประเด็นใหม่ในการสนทนานั้นพร้อมกับขอข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไปพร้อมๆกัน ต่างจาก nan³ และ nl:³ ที่ขอความสนใจแต่ไม่ขอข้อมูลจากผู้ฟังแต่อย่างใด และประเด็นในการสนทนาแม้จะเป็นประเด็นที่ยกขึ้นมาใหม่ แต่ผู้พูดก็มีสมมติฐานว่าเป็นความรู้เก่าของผู้ฟัง

ตัวอย่าง (39) บทสนทนา "นินทาภาเล" (บรรทัดที่ 267-269)

- E: (??) ei³.
- B: da:j³ mi:a⁴ maj¹ le:w³.
ได้ เมีย ใหม่ แล้ว
- A: da:j³ so:ŋ⁵ -mi:² mi:a⁴ maj¹, lew² mi:a¹ kaw¹ de⁴.
ได้ สอง มี เมีย ใหม่ เมีย เก่า
- E: mi:a⁴ kaw¹ le:k³ paj⁵ te:¹ don⁵ le:w³.
เมีย เก่า เลิก ไป ตั้ง นาน แล้ว
- B: mi:a⁴ kaw¹ paj² nam⁴ phu:¹ ba:w⁴.
เมีย เก่า ไป กับ ผู้ ปาว
- A: le¹.

ในตอนต้นของบทสนทนาจะเห็นได้ว่า ผู้พูด E ตามถึงบุคคลคนหนึ่งซึ่งไม่อยู่ในวงสนทนาในขณะนั้น ซึ่งจากการตีความจากบริบทต่อมาทำให้ทราบว่า E ตามถึงชายคนหนึ่งชื่อ ตี ว่าตอนนี้มีชีวิตเป็นอย่างไร B ตอบว่า ตอนนี้ตีมีเมียใหม่แล้ว ประโยคนี้แสดงให้ทราบถึงความเบื้องต้น (presupposition) ซึ่งเป็นความรู้ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความเข้าใจร่วมกันหรือรับรู้ร่วมกันอยู่ก่อนที่จะมีการกล่าวข้อความออกมาว่า ตีมีเมียอยู่แล้ว 1 คน A จึงเกิดความสงสัยว่า -mi:² mi:a⁴ maj¹ le:w² mi:a¹ kaw¹ de⁴ "มีเมียใหม่ แล้วเมียเก่า de⁴" ในเมื่อตีมีเมียใหม่อีกคน แล้วเมียเก่าเป็นอย่างไร ไปอยู่ที่ไหน เนื่องจากในสังคมไทยเมียใหม่กับเมียเดิมมักจะอยู่ด้วยกันไม่ได้ กล่าวคือ ถ้าชายใดมีเมียใหม่ นั้นย่อมหมายความว่า เลิกหรือแยกทางกับเมียเก่าเรียบร้อยแล้ว

จะเห็นได้ว่า ผู้พูด A ใช้ดัชนีปริจเฉท de⁴ แสดงแก่นของประโยคแบบเปลี่ยนประเด็นในการสนทนาไปจากเดิม คือ แต่เดิมเป็นการสนทนาเกี่ยวกับผู้ชายที่ชื่อว่า ตี เปลี่ยนเป็นประเด็นในการสนทนาเกี่ยวกับผู้หญิงที่เป็นเมียเก่าของตีแทน

แก่นของประโยค A : แล้วเมียเก่า de⁴

สาระของประโยค E: เมียเก่าเลิกไปตั้งนานแล้ว

B: เมียเก่าไปกับผู้ปาว

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้พูด A เพียงแต่เปลี่ยนประเด็นในการสนทนาแต่ไม่เสนอเนื้อความอันเป็นสาระของประเด็นดังกล่าว สาเหตุเนื่องจากผู้พูด A ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเมียเก่าของตีและอยากรู้ A จึงยกประเด็นนี้ขึ้นมา โดยคาดหวังว่า E หรือ B จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเมียเก่าของตีได้

ด้วยคุณลักษณะดังกล่าว นอกจาก de' จะมีหน้ารองในการแสดงสถานะของเนื้อหาซึ่งเป็นแก่นของประโยคว่า เป็นข้อมูลซึ่งผู้พูดคาดว่าผู้ฟังรู้หรือพอรู้อยู่บ้างไม่มากก็น้อย แต่ผู้ฟังก็ยังไม่ได้คิดถึงเรื่องดังกล่าวในขณะที่กำลังสนทนากันอยู่ เมื่อผู้พูดกล่าวถึงผู้ฟังจะสามารถนึกออกหรือเชื่อมโยงไปยังข้อมูลที่คนมีอยู่เดิมได้แล้ว de' ยังมีหน้าที่รองอีกประการหนึ่งในการแสดงวัจนกรรมขอความสนใจจากผู้ฟังให้ผู้ฟังมีความสนใจแก่นประโยคซึ่งจะเป็นประเด็นในการสนทนาใหม่ และในขณะที่ขอความสนใจจากผู้ฟังก็แสดงวัจนกรรมขอข้อมูลจากผู้ฟังไปพร้อมๆ กัน

5.1.2 ดัชนีปริจเจตทำหน้าที่หลักแสดงเนื้อหา

จากการศึกษาพบว่าดัชนีปริจเจตซึ่งทำหน้าที่หลักแสดงเนื้อหา มี 6 ดัชนีได้แก่

dok² iε³ la² แสดงเนื้อหาแบบเน้นย้ำ

nal¹ de⁴ tu:ə¹ แสดงเนื้อหาแบบปฏิเสธ

5.1.2.1 dok² เป็นดัชนีปริจเจตแสดงเนื้อหาแบบเน้นย้ำ

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมการอ้างความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมและแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

dok² แสดงการเน้นย้ำความสำคัญของเนื้อหาซึ่งมีความหมายขัดแย้งกับความถนัดความเชื่อหรือความคาดหวังของผู้ฟังที่มีมาแต่เดิม ผู้พูดมีสมมติฐานว่าสิ่งที่คนนำเสนอเป็นความรู้ใหม่ซึ่งผู้ฟังไม่รู้และไม่คิดมาก่อนเนื่องจากแต่เดิมผู้ฟังไม่ได้มีความคิดเช่นเดียวกันกับผู้พูด

ตัวอย่าง (40) บทสนทนา "ศัพท์เพทะ" (บรรทัดที่ 225-257)

A: ta¹ ku:n⁵ nl:³, phu:¹ sa:j⁵ bet⁴ __ na:² si¹ əw⁵ i:k² no², khe:³ so:ŋ⁵ khon¹ nəŋ¹ =

ตระ กูล ผู้ ชาย หมด นำ จะ เอา อีก แต่ สอง คน เอง

na:² si¹ əw⁵ i:k² cak¹ khon¹ nəŋ¹ ha:¹ daj³ phu:¹ jŋ⁴, san¹ dok².

นำ จะ เอา อีก ชัก คน นิ่ง เมื่อ ได้ ผู้ หญิง นั้น

B:

wa:¹ bo¹ ha:¹ =

ไม่ เมื่อ

dok², o:k² ma:⁴ pen² phu:¹ sa:j⁴ kho:² lo:² ju:² te:¹ te²,

ออก มา เป็น ผู้ ชาย เห็น เห็น อยู่ แท้ แท้

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาเกี่ยวกับตระกูลตระกูลหนึ่งซึ่งมีแต่ลูกหลานผู้ชาย ไม่มีผู้หญิงเลยซักคน A เลยออกความคิดเห็นว่า คู่สามีลูกชายแค่ 2 คน น่าจะเอาอีกซักคนเมื่อว่าจะได้ผู้หญิง B ไม่เห็นด้วยจึงกล่าวว่า *wa:ŋ¹ bo¹ ha: dɔk²*, “ว้าย! ไม่เผื่อ *dɔk²*” หมายถึงว่า คู่สามีลูกชายจะมีลูกอีกเพียงเพราะอยากได้ลูกผู้หญิง เพราะเห็นอยู่แล้วว่า 2 คนที่ผ่านมาก็มีแต่ลูกผู้ชาย สาธารณะของประโยคที่แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท *dɔk²* มีความหมายแสดงความคิดของผู้พูด B ที่ขัดแย้งกับผู้ฟัง A คือ ในขณะที่ A เห็นว่า คู่สามีลูกชายจะมีลูกอีกเมื่อว่าจะได้ลูกผู้หญิง แต่ B กลับคิดว่า คู่สามีลูกชายจะมีลูกอีกเพราะถึงยังไงก็ไม่ได้ลูกผู้หญิง เป็นการแย้งความชนิดใส่ในสระเข้าไปในเนื้อความ ในขณะที่ A เห็นว่า ควรเผื่อ แต่ B เห็นว่า (ไม่) ควรเผื่อ

ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท *dɔk²* เพื่อเน้นย้ำสาระของประโยคในเชิงปฏิเสธ ซึ่งการที่ *dɔk²* แสดงการเน้นย้ำสาระของประโยคที่มีเนื้อความขัดแย้งกับความคิดของผู้ฟังนี้เอง ทำให้ *dɔk²* แสดงวัจนกรรมการแย้งความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมเป็นหน้าที่รองไปด้วยโดยปริยาย นอกจากนั้นยังทำหน้าที่รองในระนาบสถานะของเนื้อหาอีกด้วย โดยแสดงว่าสาระของประโยคซึ่งผู้พูดนำเสนอเป็นข้อมูลใหม่สำหรับผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อนเนื่องจากเป็นความคิดซึ่งขัดแย้งกับความคิดของผู้ฟังที่มีอยู่เดิม

5.1.2.2 *le²* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเนื้อหาแบบเน้นย้ำ

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมการยืนยันในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมและแสดงสถานะของเนื้อหาแบบคิดอยู่ในระนาบสถานะของเนื้อหา

le² แสดงการเน้นย้ำความสำคัญของเนื้อหาเพื่อยืนยันว่า เนื้อความดังกล่าวเป็นสิ่งที่ถูกต้องอย่างแน่นอนเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ และผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระนั้นเป็นความรู้เก่าซึ่งผู้ฟังมีความรู้ร่วมกันกับผู้พูดอยู่เดิม เนื่องจากได้มีการสนทนาพูดคุยถึงเรื่องดังกล่าวมาก่อนแล้ว ไม่ใช่ความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟังแต่อย่างใดและเป็นสาระที่อยู่ในความคิดของผู้ฟังอยู่ในขณะนั้น

ตัวอย่าง (41) บทสนทนา “ศัพท์เพอะ” (บรรทัดที่ 208-211)

B: *_ khaw⁵ het¹ mɛ: aŋ¹ maj¹ mɛ:⁴, kha:ŋ³ kha:ŋ³ wa: khaw⁵ kha¹ ja:ŋ⁵ an² nia², jaŋ⁴ =*

เขา ทำ เมือง ใหม่ ค้าย ค้าย ว่า เขา ข ยาย ใจ เนี่ย อย่าง

A:

B: *ba:n³ haw⁴ nia² phu:ak³ sa¹ tha:n⁵ thi: la:t³ sa¹ ka:n⁶ mɛ:² phi:³, kha¹ ja:ŋ⁵ =*

บ้าน เรา เนี่ย พวก ส ถาน ที่ ราช การ ฟี ข ยาย

A:

ɛ:³.

เมื่อ E เล่าให้ A ฟังว่าภรรยาของชาวจะกลอดในเดือนเมษายน E คิดว่าสาระดังกล่าว เป็นข้อมูลใหม่ซึ่ง A ไม่เคยทราบมาก่อน เพราะแม้แต่ข่าวการท่องเที่ยวของภรรยาของชาว A ก็ยังไม่ ทราบ E จึงใช้ *la²* เน้นย้ำสาระของประโยคซึ่งเป็นความรู้อื่นใหม่ไม่อยู่ในความนึกคิดของ A มา ก่อนดังกล่าว เพื่อบอกเล่าให้ A ทราบ

5.1.2.4 *na¹* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเนื้อหาแบบบ่งชี้

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมการกระตุ้นเตือนความจำของผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนิกออกในระนาบโครงสร้างสถานะของเนื้อหา

na¹ แสดงการบ่งชี้เนื้อหาซึ่งเป็นสาระสำคัญที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึงแยกออกจาก สาระอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่ต้องการกล่าวถึงให้ผู้ฟังทราบอย่างชัดเจน ผู้พูดคิดว่าสาระสำคัญ ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้ฟังรู้อยู่แล้วแต่ยังไม่ได้นึกถึง ผู้พูดจึงใช้ *na¹* เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังเรียกข้อมูล ดังกล่าวให้กลับมากในความนึกคิดอีกครั้ง

ตัวอย่าง (43) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 334-337)

D: ju:¹, ju:¹ kuŋ² the:p³ khaw⁵ mi:⁴ wa:j³ na:m³ *na⁴*, *na²*, dek² no:j³ *na²*.

อยู่ อยู่ กรุง เทพ เขา มี ว่าย น้ำ เนีย เด็ก น้อย

C: *xi:³*

D: noŋ³ pa:m⁵ khaw⁵ jaŋ⁴ daj³ wa:j³ loj⁴.

น้อง ปาล์ม เขา ยัง ได้ ว่าย เลย

C: *tha:³ paj¹ li:an⁴ lo:ŋ¹ li:an⁴ mi:⁴ sa² na:m³, =*
ไป เรียน โรง เรียน มี สระ น้ำ

khaw⁵ haj³ wa:j³ lew³ *na²*.

เขา ให้ ว่าย แล้ว เนีย

D: lo:ŋ¹ li:an¹ le:¹ wa¹ di:¹ *na¹*, mi:¹ sa² wa:j³ na:m³ *no⁴*.

โรง เรียน เร ว ดี มี สระ ว่าย น้ำ

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาในหมู่ญาติพี่น้องเกี่ยวกับการสอนว่ายนน้ำให้เด็กเล็กใน โรงเรียน โดย D กล่าวว่า ถ้าเป็นโรงเรียนในกรุงเทพจะมีการสอนว่ายนน้ำให้เด็กเล็ก ยก ตัวอย่างลูกของคนยังได้เรียนว่ายนน้ำ C จึงกล่าวเสริมว่า ถ้าเรียนในโรงเรียนที่มีสระว่ายนน้ำ เด็กจะได้เรียนว่ายนน้ำ D จึงพูดขึ้นมาว่า "โรงเรียนเราดี *na¹*, มีสระว่ายนน้ำ *no⁴*." โรงเรียน

ที่มีสระว่ายน้าก็(คือ)โรงเรียนเรวดี ในตัวอย่างนี้สาระของประโยคคือ "โรงเรียนเรวดี great" ซึ่งเป็นนามวลีที่มีคุณสมบัติชี้เฉพาะเจาะจงได้ว่า เป็นโรงเรียนเรวดีเท่านั้นที่ผู้พูดกล่าวถึง ไม่หมายรวมถึงโรงเรียนอนุบาลอื่นๆที่มีสระว่ายน้ํา และเป็นสาระชนิดพิเศษสามารถปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคได้เพื่อแสดงว่าเป็นสาระที่เป็นจุดสนใจจึงยกขึ้นมากล่าวนำ สาระของประโยคในบริบทที่ยกมาเป็นข้อมูลเก่าที่ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังมีความรู้อยู่แล้ว คือรู้จักโรงเรียนเรวดีอยู่แล้ว และเมื่อผู้พูดกล่าวถึง ผู้ฟังก็จะสามารถเรียกข้อมูลกลับขึ้นมาใช้และนี่ก็ออกจนเข้าใจได้ในที่สุด

Peansiri (1982) ศึกษาความสัมพันธ์และคุณลักษณะของโครงสร้างความในภาษาไทย พบปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า "โครงสร้างที่จุดสนใจ" (focused construction) เปรียบได้กับประโยคซึ่งภาคแสดงนำหน้านามวลีซึ่งเป็นภาคประธานในโครงสร้างระดับผิว นามวลีในตำแหน่งต้นประโยคซึ่งเป็นโครงสร้างที่เฉพาะเป็นภาคแสดงซึ่งสามารถปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคได้ เนื่องจาก ภาคประธาน (ประธานหรือหัวเรื่อง) ถูกนำไปวางในส่วนท้ายของประโยค (postposed) และกริยา (copula) ถูกลบทิ้งไป Peansiri (1982) สรุปว่า นามวลีซึ่งปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคซึ่งเป็นโครงสร้างที่จุดสนใจนั้นเป็นเนื้อหาของประโยค (comment) ชนิดพิเศษ และต้องมีเนื้อความเป็นเนื้อหาซึ่งเป็นข้อมูลเก่า คือเป็นนามวลีที่มีคุณสมบัติชี้เฉพาะเจาะจงได้ (definite) หรือมีคุณสมบัติครอบคลุมอย่างกว้างๆ (generic) ใดอย่างหนึ่ง และเมื่อกริยาคือหายไปจึงจำเป็นต้องมีดัชนีปริจเจกทำหน้าที่เป็น ตัวปองชี้ (focus marker) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีความว่า นามวลีดังกล่าวเป็นแก่นของประโยค (topic) ดัชนีปริจเจกที่มีคุณสมบัติในการปองชี้จุดสนใจได้แก่ great de และ tu:ə

5.1.2.5 de เป็นดัชนีปริจเจกซึ่งแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกันกับ great คือ เป็นดัชนีปริจเจกแสดงเนื้อหาแบบปองชี้

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมการกระตุ้นเตือนความจำของผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนีกออกในระนาบโครงสร้างสถานะของเนื้อหา

de แสดงการปองชี้เนื้อความซึ่งเป็นสาระสำคัญที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึงแยกออกจากสาระอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่ต้องการกล่าวถึงให้ผู้ฟังทราบอย่างชัดเจน ผู้พูดคิดว่าสาระสำคัญดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้ฟังรู้อยู่แล้วแต่ยังไม่ได้นึกถึง ผู้พูดจึงใช้ de เพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังเรียกข้อมูลดังกล่าวให้กลับมาในความนึกคิดอีกครั้งทำให้ผู้ฟังนีกออก

ตัวอย่าง (44) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 164-166)

A: sa¹ sa¹ thu⁵ m⁴ jo:m³ phom⁵ de⁴, phi¹ i⁴, ca⁷ bo¹ plak².
ใส่ ใส่ ถุง มือ ย่อม ผม พี่ ยี่ ไม่ เบียด

E: ha⁴?

A: bo¹ me:n¹ kaw⁵ daj³, m⁴ ka⁷ bo¹ cep² na⁵. thu⁵ m⁴ jo:m³ phom⁵ bo¹ =
ไม่ ใช่ เกา ได้ มือ นิ่ง จึง ไม่ เจ็บ ถุง มือ ย่อม ผม ไม่
mi⁴ le⁵?
มี เทรอ

E: bo⁴ pen⁵ ja⁵ dok², man⁴ he:n³ lew² la².
ไม่ เป็น ไร มัน แห้ง แล้ว

ในบทสนทนานี้ก็ยังคงเป็นการสนทนาระหว่างช่างสระผม E กับลูกค้า A โดย A แนะนำให้ E ใส่ถุงมือยอมผมในการสระผม เนื่องจากมือของ E ข้างหนึ่งเป็นแผล ถ้าใส่ถุงมือมือก็จะไม่เบียด แผลจะได้ไม่ถูกน้ำ และมือก็สามารถเกาได้ไม่เจ็บ E จึงอธิบายให้ A เข้าใจว่าคงไม่ต้องใส่ถุงมือเพราะแผลแห้งแล้ว หรือความหมายนัยแฝงก็คือ แผลเกือบจะหายแล้วไม่เป็นปัญหากับการสระผม ในตัวอย่างนี้สาระของประโยคคือ "ใส่-ใส่ถุงมือยอมผม de⁴, พี่อี่, จึงไม่เบียด" ซึ่งหมายความว่า วิธีที่ทำให้มือไม่เบียดน้ำ(คือ) การใส่ถุงมือยอมผม เป็นสาระประโยคชนิดพิเศษปรากฏในตำแหน่งคันประโยคได้และเป็นโครงสร้างที่จุดสนใจ สาระของประโยคในที่นี้เป็นนามวลีที่มีคุณสมบัติเฉพาะเจาะจงได้ว่าเป็นถุงมือยอมผมเท่านั้น ไม่ได้หมายถึงถุงมือชนิดอื่น เช่น ถุงมือตีกอล์ฟ และเป็นข้อมูลเก่าที่ผู้พูดคิดว่าผู้ฟังน่าจะรู้ข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้นแล้วแต่อาจลืมหรือยังไม่ถึง อย่างน้อยเมื่อผู้พูดกล่าวถึงถุงมือยอมผม ผู้ฟังย่อมจะต้องเข้าใจ เนื่องจากช่างทำผมทุกคนต้องรู้จักถุงมือยอมผมอยู่แล้ว

ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท de⁴ ทำหน้าที่หลักแสดงการปองชี้ข้อมูลซึ่งเป็นสาระที่ผู้พูดต้องการจะกล่าวถึง และทำหน้าที่รองในระนาบสถานะของเนื้อหาแสดงว่าสาระที่ผู้พูดกล่าวถึงเป็นสิ่งที่ผู้ฟังรู้อยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้นึกถึงในขณะนั้น นอกจากนั้นยังแสดงวัจนกรรมการกระตุ้นเตือนในลักษณะการแนะนำให้นึกถึงสาระที่ผู้พูดกล่าวถึงอีกด้วย

5.1.2.6 tu:e¹ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเนื้อหาแบบปองชี้

หน้าที่รองแสดงวัจนกรรมการการแก้ความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

tu:ə' แสดงการปฏิเสธของประโยคที่ถูกต้องและควรจะเป็นตามความนึกคิดของผู้พูด ซึ่งขัดแย้งกับสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟัง สาระของประโยคที่แสดงด้วย tu:ə' นั้นเป็น สาระซึ่งผู้พูดมีสมมติฐานว่าเป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟัง ผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน เนื่องจากขัดแย้งกับความรู้ ความคิดและความเชื่อเดิมที่ผู้ฟังมีอยู่ ผู้พูดใช้ tu:ə' เพื่อแก้ ความหรือความคิดซึ่งไม่ถูกต้องของผู้ฟัง

ตัวอย่าง (45) บทสนทนา "สนทนาประสาชาย" (บรรทัดที่ 6-7)

A: o:¹ to:¹ ka² mak² phe:ŋ¹ ni:⁴ pen¹ khɛ:¹ kan¹ tɨ¹ ni².

เธอ ก็ ชอบ เพลง นี้ เป็น เหมือน กัน เทรอ นี้

B:

o:¹ phe:ŋ¹ mak² tu:ə' , =

เพลง ชอบ

ŋi² , phe:ŋ¹ ni² , phe:ŋ¹ po:t² le:j¹ lew² .

เพลง นี้ เพลง โปรด เลย

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างชาย 2 คนที่มีความสัมพันธ์เป็นเจ้านายและลูกน้องซึ่งมีความสัมพันธ์สนิทสนมกันเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นคนหมู่บ้านเดียวกัน ทั้งคู่กำลังพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องเพลง ในขณะที่ฟังรายการเพลงในวิทยุอยู่นั้น B ได้ร้องถามกลอตามเพลงที่สถานีวิทยุกำลังเปิดอยู่ A เห็น B ร้องเพลง " ——— " ได้จึงนึกแปลกใจและถาม B ว่า B ชอบเพลงนี้เทรอ ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้เพราะมันเป็นเพลงลูกทุ่งไม่น่าจะต้องตามรสนิยมของ B ซึ่งเป็นวิศวกรและดำรงตำแหน่งเป็นถึงนายช่างใหญ่ B เห็นว่าสาระที่ A กล่าวเป็นความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากในความเป็นจริงตนชอบเพลงนี้เลยตอบว่า " o:¹ เพลงชอบ tu:ə' , ŋi² , เพลงนี้ , เพลงโปรดเลย lew² ." หมายถึง เพลงนี้เป็นเพลงชอบหรือเป็นเพลงโปรดเลยทีเดียว

ในตัวอย่างนี้สาระของประโยคคือ " o:¹ เพลงชอบ tu:ə' , " ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท tu:ə' แสดงว่าสาระที่อยู่ในความคิดของผู้ฟังขัดแย้งกับความคิดของผู้พูดและผิดไปจากความเป็นจริงที่ถูกต้อง และเนื่องจากเป็นสาระที่ขัดแย้งกับความคิดเดิมของผู้ฟังนี้เอง จึงถือว่าเป็นข้อมูลใหม่สำหรับผู้ฟัง ดัชนีปริจเฉท tu:ə' จึงทำหน้าที่แสดงสถานะของเนื้อหาด้วย นอกจากนั้นยังแสดงวัจนกรรมโดยการแย้งความหรือแก้ไขความคิดของผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมอีกด้วย

5.1.3 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงการเชื่อมโยงความ

จากการศึกษาว่าดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักแสดงการเชื่อมโยงความมี 13 ดัชนี ได้แก่ le:w¹ thl:¹ ni:³ แสดงการเชื่อมโยงความเพิ่มเติม ko³ แสดงความเชื่อมโยงความต่อเนื่อง

te:² hek² ba:² แสดงการเชื่อมโยงความขัดแย้ง

le:⁵ แสดงการเชื่อมโยงความให้เลือก

pho:⁴ แสดงการเชื่อมโยงความเป็นเหตุ

le:¹ ca:¹ แสดงการเชื่อมโยงความเป็นผล

tha:³ khan⁴ แสดงการเชื่อมโยงความเป็นเงื่อนไข

khə:⁴ wa:¹ แสดงการเชื่อมโยงความขยายความ

5.1.3.1 le:¹ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความเพิ่มเติม หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด

le:¹ มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความแบบเพิ่มเติม เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่ไปในทำนองเดียวกันกับดัชนีปริจเฉท and ในภาษาอังกฤษ ซึ่งSchiffthornอธิบายว่าเป็นหน่วยภาษาซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงหน่วยย่อยในปริจเฉท (discourse coordinator) le:¹ จะแสดงและชี้ให้เห็นว่าในปริจเฉทของการสนทนาหน่วยย่อยที่ตามมา (upcoming unit) มีความสัมพันธ์ทางโครงสร้างกับหน่วยย่อยที่มาก่อน (prior unit) ในลักษณะของความเพิ่มเติม (continuing action) กล่าวคือ หน่วยย่อยที่ตามหลังมีเนื้อความเพิ่มเติมจากหน่วยย่อยที่มาก่อน

ลักษณะการเพิ่มเติมจากหน่วยย่อยเดิมมี 2 ลักษณะคือ การเพิ่มเติมในการกล่าวถ้อยของผู้พูดเองเพียงคนเดียว และการเพิ่มเติมจากการกล่าวถ้อยของผู้พูดคนอื่น นอกจากนั้นเนื้อความที่เพิ่มเติมจากเดิมอาจเป็นเนื้อความที่เป็นเรื่องเดียวกัน หรือเป็นคนละเรื่องก็ได้

นอกจากจะแสดงหน้าที่หลักในการแสดงการเชื่อมโยงเนื้อความแล้ว le:¹ ยังทำหน้าที่รองในระนาบโครงสร้างผลัดแสดงการดำเนินผลัดของผู้พูดอีกด้วย เนื่องจาก le:¹ เป็นเครื่องหมายแสดงความต่อเนื่องของผู้พูด (speaker-continuation) กล่าวคือ ผู้พูดใช้ le:¹ เพื่อแสดงว่า ผู้พูดยังมีสิ่งที่ต้องการพูดต่อจากสิ่งที่ได้กล่าวออกมาแล้วเป็นความเพิ่มเติมจากถ้อยคำเดิม แสดงว่าหน่วยย่อยที่ตามมามีความสัมพันธ์ทางโครงสร้างเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยย่อยที่มาก่อนๆ ซึ่งยังไม่จบความ ดังนั้น le:¹ จึงทำหน้าที่รักษาผลัดของผู้พูดด้วย เพราะทุกครั้งที่ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท le:¹ แสดงว่าผู้พูดมีถ้อยคำที่จะกล่าวต่อจากเดิม และยังไม่พร้อมที่จะส่งผลัดในการพูดของตนให้กับผู้สนทนาคนอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง

ในบทสนทนาเป็นการสนทนาเกี่ยวกับราคาของสินค้าในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ โดยผู้พูด A แสดงความคิดเห็นของคนว่า ราคาสินค้าในห้างถูกกว่าปกติ ผู้ฟัง B เห็นด้วยจึงยกตัวอย่างราคาสินค้าที่ลดลงประกอบการสนับสนุนคำกล่าวของ A ว่า น้ำยาปรับผ้านุ่มราคาสิบสองบาท เป็นราคาซึ่งลดลงมาจากราคาเดิมยี่สิบสองบาท ต่อมาลดเหลือสิบเจ็ดบาท เท่านั้นยังไม่พอยังลดลงไปอีกเป็นสิบสองบาท คิดคำนวณแล้วลดราคาจากเดิม 10 บาท ในตัวอย่างนี้ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท le:w¹ เชื่อมโยงถ้อยคำของผู้พูดเองในประเด็นการสนทนาเดิม le:w¹ จะปรากฏนำหน้าหน่วยถ้อยซึ่งมีเนื้อความเพิ่มเติมตามลำดับจากหน่วยถ้อยที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านั้นแล้วดังนี้ ประเด็นในการสนทนา : ราคาของสินค้า (ในที่นี้คือ น้ำยาปรับผ้านุ่ม)
 เนื้อความที่มาก่อน : “ จากยี่สิบสองลดมาสิบเจ็ด ”
 เนื้อความที่ตามหลัง : “ le:w¹, ลดมาเหลืออีกสิบสอง, ลดไปสิบบาท ”
 จะเห็นได้ว่าราคาของน้ำยาปรับผ้านุ่มลดลงตามลำดับ จากยี่สิบสองเป็นสิบเจ็ดและท้ายที่สุดลดลงเหลือสิบสองบาท

5.1.3.2 thi: ni:³ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความแบบเพิ่มเติม

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด และแสดงวัจนกรรมขอความสนใจจากผู้ฟังในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

thi: ni:³ มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความแบบเพิ่มเติม เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่คล้ายคลึงกับ le:w¹ แตกต่างกันตรงที่ le:w¹ แสดงการเชื่อมโยงเนื้อความข้ามผู้พูดได้ แต่ thi: ni:³ จะแสดงการเชื่อมโยงถ้อยคำของผู้พูดคนเดียวกันเท่านั้น โดยเนื้อความที่เพิ่มเติมจากเดิมอาจเป็นเรื่องเดียวกันหรือเปลี่ยนประเด็นเป็นคนละเรื่องก็ย่อมได้

ตัวอย่าง (48) บทสนทนา “ สัพเพทระ ” (บรรทัดที่ 178-180)

B: __mɛ:³ nan² nɔ:² nɔ:⁴, thi:³ le:m³ na:w⁵ maj⁴ maj⁴ nɔ:² mɛ:⁴, baɪ² thi¹ ni³, =

วัน นั้น ที่ เริ่ม ทนาว ใหม่ ใหม่

nɔj² ka² khan⁴ khan¹ hu:a⁵, baɪ² thi¹ ni³, hu:a¹ man⁴ ka¹ le:m³ pen⁵ =

หนอย ก็ คั้น คั้น หัว หัว มัน ก็ เริ่ม เป็น

A: ɛ:¹.

B: laŋ⁴ khe:⁴ nɔ:⁴ phi:³ nɔ:⁴, na:³ na:w⁵ ma:⁴ nɔ:² nɔ:⁴.

วัง แด ที่ หน้า ทนาว มา

A: ɛ:¹.

B เล่าให้ A ฟังว่า วันหนึ่งในฤดูหนาวซึ่งเป็นวันที่อากาศเริ่มหนาวใหม่ๆ B รู้สึกคันหัว แล้วหัวของ B ก็เริ่มเป็นรังแค ในตัวอย่างนี้อาจกล่าวได้ว่ามีปริจเฉทการเล่าความ (narrative discourse) แฝงอยู่ในปริจเฉทการสนทนา (conversational discourse) เนื่องจาก B จะเป็นผู้เสนอความ (initiator) ตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบความ ส่วน A ก็จะเป็นผู้สนองความ (response) โดยแสดงการรับรู้ด้วยคำที่ B กล่าวออกมา แต่ไม่ได้เสนอความหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ

ในตัวอย่างนี้ผู้พูด B ใช้ *ba:ʔ tɰi˥ ɲi˥* แสดงการเชื่อมโยงเนื้อความที่ตนจะนำเสนอให้ผู้ฟัง A ทราบ เพิ่มเติมจากด้วยคำที่ได้กล่าวมาแล้ว ในประเด็นเดิม ทำหน้าที่หลักในโครงสร้างระนาบเนื้อความ และนอกจากนั้นยังทำหน้าที่รองในอีก 2 ระนาบคือ ระนาบโครงสร้างแสดงการผลิตในการสนทนาของผู้พูด เพื่อบอกให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดมีสิ่งที่จะกล่าวต่อไปอีก สิ่งที่ถูกกล่าวออกมาแล้วยังไม่จบความขอให้ผู้ฟังฟังต่อจนจบ ก่อนจะแสดงความคิดเห็นใดๆ หรือกล่าวความใดออกมา ดังจะเห็นในตัวอย่างว่าผู้ฟัง A ยังไม่เอ่ยด้วยคำใด นอกจากแสดงการตอบสนองว่าตนรับทราบข้อมูลที่ผู้พูดกล่าวออกมา

ส่วนในระนาบวัจนกรรมนั้นแสดงวัจนกรรมขอความสนใจจากผู้ฟัง เนื่องจากสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวถึงเป็นเรื่องเล่าที่มีเนื้อความยาว ทำให้ผู้พูดต้องใช้ดัชนีปริจเฉท *ba:ʔ tɰi˥ ɲi˥* เป็นตัวแบ่งหน่วยย่อยให้เล็กลงและให้มีความเชื่อมโยงกันเพื่อสะดวกต่อการทำความเข้าใจและการรับรู้ของผู้ฟัง ในขณะเดียวกันก็เป็นการขอความสนใจจากผู้ฟังเป็นระยะๆ เพื่อกระตุ้นและดึงความสนใจของผู้ฟังให้อยู่กับผู้พูดตลอดเวลา

5.1.3.3 *ko˥* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความแบบต่อเนื่อง หน้าที่รองแสดงการรับผลิตในระนาบโครงสร้างผลิต

ko˥ มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความต่อเนื่องได้ในหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อความบอกเหตุหรือเนื้อความแสดงผล ลักษณะการเชื่อมโยงของหน่วยย่อยมี 2 ลักษณะคือ การเชื่อมโยงในการกล่าวด้วยของผู้พูดเองเพียงคนเดียวกับการเชื่อมโยงจากการกล่าวด้วยของผู้พูดคนอื่น โยงความข้ามผู้พูด โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อความที่เป็นเรื่องหรือประเด็นเดียวกันเท่านั้น

ตัวอย่าง (49) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 156-158)

B: nam⁴ ja:⁵ pap¹ pha:¹ sip⁴ so:⁵ ba:². ca:k² ji:p³ so:⁵ lo:t⁴ ma:⁴ ma:⁴ sip⁴ ce:t², =

น้ำ ยา ปรับ ผ่า | สิบ สอง บาท จาก ยี่สิบ สอง ลต มา มา สิบ เจ็ด

A: | e:³, sip⁴ so:⁵ ba:².

สิบ สอง บาท

B: lɛ:w⁴, lot⁴ ma:⁴ lɛ:⁵ i:k² sip⁴ so:ŋ⁵, lot⁴ paj¹ sip² ba:t².

ลด มา เหลือ อีก สิบ สอง | ลด ไป สิบ บาท

A: | ha:³! thu:k² due⁴.

ถูก

E: | ko² man⁴ lot¹. =

มัน ลด

lɛ:w³ tha:³ an², tha:³ bo² lot⁴ nl:², la:¹ kha:⁴, khoŋ⁴ de:m⁵, khɛ⁴ wa¹ tit² =

อัน ไม่ ลด รา คา คง เดิม ติด

khu:at² tho:¹ daj⁵ nl:¹, tho:¹ nan³, lɛ:¹ suaŋ³ ni² kha:j⁴ wa² man⁴ lot² haj¹ pi:⁵ maj¹ no:¹.

ขวด เท้า ไห่ | เท้า นั้น ช่วง นี้ คล้าย ว่า มัน ลด ให้ ปี ใหม่

B: | tho:¹ nan³.

เท้า นั้น

ในบทสนทนานี้เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับการลดราคาของสินค้าในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิ B เล่าให้ A ฟังว่า ในช่วงนี้ (ช่วงปีใหม่) มีการลดกระหน่ำราคาสินค้าภายในห้างอย่างเช่น น้ำยาปรับผ้านุ่มจากราคาเดิมยี่สิบบาทลดลงมา 10 บาท เหลือแค่ 12 บาท E เกรงว่า A จะเข้าใจผิดว่า การลดราคาสินค้าในห้างลงมามากมายเช่นนี้เป็นเรื่องปกติเหมือนกับห้าง BIG C ที่ราคาสินค้าภายในห้างจะถูกกว่าราคาสินค้าตามท้องตลาดทั่วไป E จึงชี้แจงให้ A ฟังว่า " ko² มันลด, แต่ว่าถ้าใช่, ถ้าไม่ลดนี่, ราคา, คงเดิม, คือว่าติดขวดเท้าไห่นี้, เท้านั้น. " หมายความว่าถ้าช่วงที่มีการลดราคา (sale) ราคาสินค้าจะถูกกว่าปกติเพื่อเป็นการฉลองเทศกาลปีใหม่ ถ้าพ้นจากช่วงนี้คือช่วงปีใหม่ไป ห้างจะขายสินค้าตามราคาป้าย

ในตัวอย่างนี้ ko² หน้าที่เชื่อมโยงเนื้อความต่อเนื่องเพื่อบอกสาเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไขว่า เพราะอะไรราคาสินค้าจึงถูกกว่าปกติ ซึ่งคำคอบหรือสาเหตุก็คือ เพราะเป็นช่วงปีใหม่ ทางห้างจึงลดราคาสินค้าเป็นช่วงระยะเวลาที่เรียกว่า ช่วง sale

B ผล : ราคาสินค้าถูกกว่าปกติ (น้ำยาปรับผ้านุ่มราคาลดลงเหลือแค่ 12 บาทจากเดิมราคา 22 บาท

E สาเหตุ : ko² มันในช่วง sale

จะเห็นได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงเนื้อความข้ามผู้พูด โดยมีเนื้อความเกี่ยวกับประเด็นหลักในการสนทนาอยู่ในขณะนั้นคือราคาสินค้า นอกจากนั้นในระนาบโครงสร้างผลิต ko² ทำหน้าที่รองแสดงการรับผลิตในการสนทนาของผู้พูดเพื่อนำเสนอหรือชี้แจงให้ผู้ฟังทราบถึงเหตุที่ทำให้สินค้าลดราคา

ตัวอย่าง (50) บทสนทนา "มาแวะเยี่ยมเยียน" (บรรทัดที่ 401-406)

B: mɛː⁴ saw³ niː², eː⁴, əː², wan⁴ thoː⁴ la⁴ sap² maː⁴ boːk² waː³, eː⁴ thoː¹ maː⁴ =
เมื่อ เข้า นี้ แอ๊ด วัน ไทร ศัพท์ มา บอก ว่า แอ๊ด ไทร มา
mɛːa³ khɛːn⁴ niː³, khɛː⁴ si¹ men¹, haw¹ waːŋ¹ huː⁵ phoː¹ diː⁵ ก๑⁴.
เมื่อ คืน นี้ คง จะ ใช้ เรา วาง หู พอดี

D: mɛːa¹ khɛːn⁴ aːt²-
เมื่อ คืน อาจ
aːt² si¹ bo⁴ waːŋ³, chuːaŋ³ saːj⁵ bo⁴ waːŋ³. jaːn³ saːj⁵ bo¹ waːŋ³.
อาจ จะ ไม่ วาง ช่วง สาย ไม่ วาง กลัว สาย ไม่ วาง
B: əː³ aːt² waːŋ¹ huː⁵ maj³ sa¹ nit². ก๑⁴?
อาจ วาง หู ไม่ ส นิท

B: əː³, lɛː¹ - ก๑² thoː¹ maː¹ bo² tɨt⁵.

ไทร มา ไม่ คิด

B เล่าให้ D ฟังว่า เมื่อคืนนี้ลูกสาวของคนไทรศัพท์มาหา แต่ไทรไม่คิด สงสัยว่าจะเป็นช่วงที่วางหูไทรศัพท์พอดี หรือไม่ก็อาจจะวางหูไทรศัพท์ไม่สนิท D เลยออกความเห็นว่าจะจริง ๆ แล้วเป็นเพราะสายไม่ว่างมีคนใช้สายอยู่มากกว่า B รับทราบข้อความดังกล่าวและหยุดคิดทบทวน สังเกตได้จากมีการหยุดเว้นระยะเกิดขึ้นแล้ว B จึงกล่าวออกมาว่า " ก๑² ไทรไม่คิด " ในลักษณะเช่นนี้ การหยุดเว้นระยะนั้นเป็นช่วงเวลา ที่ B กำลังคิดพิจารณาเหตุผลที่ D ได้กล่าวออกมา เป็นการคิดในใจเงิบๆ ว่า เหตุเพราะสายไม่ว่างนี้เอง ลูกสาวไทรมาจึงไทรไม่คิด ก๑² ในตัวอย่างนี้ทำหน้าที่เชื่อมโยงเนื้อความต่อเนื่องเพื่อบอกผลอันเกิดจากเหตุ

เหตุ : (เพราะสายไม่ว่าง)

ผล: ก๑² ไทรมาแล้วไม่คิด

จะเห็นได้ว่าลักษณะของการเชื่อมโยงเป็นการเชื่อมโยงเนื้อความซึ่งเป็นหน่วยย่อยของผู้พูดเพียงคนเดียว ในเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังสนทนาอยู่ในขณะนั้น นอกจากนั้นในระนาบโครงสร้างผลัด ก๑² ยังแสดงการรับผลัดในการสนทนาของผู้พูดภายหลังจากหยุดพูดในขณะพิจารณาความ

5.1.3.4 ๑๑² เป็นดัชนีปริจเจตแสดงการเชื่อมโยงความแบบขัดแย้งหรือตรงกันข้าม

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดและแสดงวัจนกรรมการแย้งความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

tc: มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความแบบขัดแย้งหรือตรงกันข้าม เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่ตรงกันกับ but ในภาษาอังกฤษซึ่ง Schiffin อธิบายว่าเป็นหน่วยภาษาซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงหน่วยย่อยในปริจเฉท (discourse coordinator) เข้าไว้ด้วยกัน tc: จะแสดงและชี้ให้เห็นว่าในปริจเฉทของการสนทนาที่เกิดขึ้น หน่วยย่อยที่ตามมามีความสัมพันธ์ทางโครงสร้างกับหน่วยย่อยที่มาก่อนในลักษณะของความขัดแย้ง (contrastive action) กล่าวคือ หน่วยย่อยที่ตามหลังมีเนื้อความขัดแย้งหรือตรงกันข้ามกับหน่วยย่อยที่มาก่อน

ความหมายในทางอรรถศาสตร์ของ tc: คือ ตรงกันข้าม (contrast) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า tc: เป็นดัชนีปริจเฉทบอกความขัดแย้ง ชี้นำหน้าหน่วยย่อยที่มีความหมายขัดแย้งกับหน่วยย่อยที่กล่าวมาแล้ว โดยลักษณะของการขัดแย้งอาจจะเป็นการขัดแย้งในเรื่องของเนื้อความ การขัดแย้งทางความรู้ ความคิด ความคาดหมายหรือความเชื่อเดิมของผู้ฟัง หรือการขัดแย้งโดยนัยแฝงซึ่งได้จากการตีความจากบริบทย่างใดอย่างหนึ่ง

นอกจาก tc: wc: จะทำหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความแบบขัดแย้งหรือตรงกันข้ามแล้ว ยังทำหน้าที่รองในระนาบโครงสร้างวิศวกรรมแสดงวิศวกรรมการแย้งความและแสดงการดำเนินผลัดของผู้พูดในระนาบโครงสร้างผลัดอีกด้วย เนื่องจากทุกครั้งที่มีการใช้ tc: wc: หน่วยย่อยที่ตามมาจะมีความหมายในทางตรงกันข้ามกับหน่วยย่อยที่มาก่อนเสมอ แสดงให้ลักษณะของการขัดแย้งที่เกิดขึ้น และถ้าผู้พูดใช้ tc: wc: แสดงว่าผู้พูดมีถ้อยคำจะกล่าว และต้องการเก็บรักษาผลัดไว้กับตนเอง ไม่ปรารถนาจะส่งผลัดในการสนทนาให้แก่ผู้อื่น

ตัวอย่าง (51) บทสนทนา "มาแวะเยี่ยมเยียน" (บรรทัดที่ 480-483)

B: tc:², lcw:³, phu:³ sa:w⁵ sɔ:¹ - caw³ sa:w⁵ nl:³ pen⁵, sa:w⁴ na⁴ kho:n⁴ si:⁵ =

ผู้ สว ชื่อ เจ้า สว เป็น สว น คร ศรี

tham¹ ma¹ la:t³.

ธรรม ราช

D: khap:², na¹ kho:n⁴ si:⁵ tham¹ ma¹ la:t³, tc:¹ wc:³, ju:¹ naj⁴ sa:t² =

น คร ศรี ธรรม ราช อยู่ ใน ศาล

sa¹ na:⁵ phut⁴ khap:⁴.

นา พุทธ

ประเด็นการสนทนาในบทสนทนานี้เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับประวัติและพื้นเพผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งกำลังจะแต่งงานกับหลานชายของ B กับ D ที่ชื่อว่า หยาด Bถาม D ว่า เจ้าสาวเป็นคนนครศรีธรรมราชใช่หรือไม่ D จึงตอบว่า ใช่ เจ้าสาวเป็นคนนครศรีธรรมราช สิ่งที่ B คิดถูกต้องแล้ว นอกจากนั้น D ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าสาวเพิ่มเติมอีกว่า " , tc:¹ wc:³ , อยู่ในศาลาพุทธ

ครับ" จากคำกล่าวของ D จะเห็นว่านอกจากจะบอกว่า เจ้าสาวนับถือศาสนาพุทธแล้ว D ยังใช้ *εε:˦wa˦* เพื่อแสดงให้เห็นว่า หน่วยถ้อยที่ตามมาเมื่อมีความขัดแย้งกับหน่วยถ้อยที่มาก่อน ในตัวอย่างนี้ลักษณะของการขัดแย้งเป็นการขัดแย้งในเรื่องของเนื้อความ และการขัดแย้งทางความรู้ ความคาดหวังของผู้ฟังตลอดจนการขัดแย้งโดยนัยแฝงไปพร้อมๆกันดังนี้คือ พิจารณาจากความน่าจะเป็น ถ้าเจ้าสาวเป็นคนนครศรีธรรมราชโดยกำเนิด โอกาสที่เจ้าสาวจะเป็นคนอิสลามหรือมุสลิมก็มีสูง เนื่องจากนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดในภาคใต้ของไทย และประชากรส่วนใหญ่เป็นคนอิสลามหรือมุสลิม ไม่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะคิดเช่นนี้คือ ถ้าเป็นคนใต้มักจะไม่นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นถ้าเป็นคนนครศรีธรรมราชก็น่าจะไม่นับถือศาสนาพุทธด้วย แต่สำหรับกรณีเจ้าสาวของหยาด ข้อสมมติฐานหรือความคิดดังกล่าวใช้ไม่ได้เพราะไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เนื่องจากเจ้าสาวของหยาดเป็นคนใต้ที่นับถือศาสนาพุทธจึงเกิดการขัดแย้งระหว่างเนื้อความของหน่วยถ้อยที่มาก่อนคือ เจ้าสาวเป็นคนนครศรีธรรมราชกับหน่วยถ้อยที่ตามมาหลังคือ เจ้าสาวนับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่ตรงตามความน่าจะเป็น ส่งผลให้เกิดการขัดแย้งไม่ตรงตามคาดหมายของผู้ฟังซึ่งผู้พูดคิดว่าผู้ฟังรู้และคิดเอาไว้ก่อนหน้าแล้ว เป็นการให้ข้อมูลซึ่งตรงกันข้ามกับความคาดหวัง (expectation) ของผู้ฟัง จะเห็นได้ว่า เราเข้าใจความหมายแฝงในเชิงขัดแย้งดังกล่าวได้จากการตีความจากบริบทและอาศัยความรู้พื้นฐานโดยทั่วไป

5.1.3.5 *hak˦* เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกับ *εε:˦* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความแบบขัดแย้งหรือตรงกันข้าม

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดและแสดงวัจนกรรมกรการแย้งความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ตัวอย่าง (52) บทสนทนา "มาแวะเยี่ยมเยียน" (บรรทัดที่ 398)

C: *haj˦ phen˦ haj˦ nam˦ kε:ə˦*, *phen˦ beŋ˦ haj˦ lε:w˦ khaj˦ nε:˦*, *hak˦ ka˦ jaŋ˦ win˦*

ให้ เขา ให้ น้ำ เกลือ เขา ดู ให้ แล้ว ค่อยยังชั่ว หนอย ยัง วิงเวียน

ju:˦ jaŋ˦ san˦ la˦,

อยู่ อย่าง นั้น

ในตัวอย่างนี้แสดงการใช้ *hak˦ ka˦* เชื่อมโยงความที่มีเนื้อความขัดแย้งกับเนื้อความของหน่วยถ้อยที่มาก่อนคือ ในเมื่อผู้ป่วยค่อยยังชั่วแล้วมีอาการดีขึ้น อาการวิงเวียนก็ไม่ควรมี และเมื่อผู้พูดใช้ *hak˦ ka˦* นั้น ผู้พูดมีเรื่องที่ต้องการจะกล่าวต่อ และสิ่งที่จะกล่าวนั้นก็ขัดแย้งกับถ้อยคำที่มีมาก่อนหรือกับความคิดของผู้ฟัง

lɛ: แสดงให้เห็นว่าผู้พูดพยายามแสดงตัวอย่างหรือสร้างทางเลือกให้แก่ผู้ฟัง และในบางสถานการณ์การใช้ภาษาผู้พูดก็ต้องการการตอบสนองจากผู้ฟังด้วย

นอกจากในเรื่องของความหมายแล้ว lɛ: ยังมีความแตกต่างจาก lɛ:w' กับ ɛ: ในลักษณะอื่นอีกคือ ในขณะที่ lɛ:w' กับ ɛ: ต่างก็เป็นตัวบ่งชี้การกระทำของผู้พูดที่มีต่อด้วยคำของผู้พูดเอง (speaker orientation) แต่ lɛ: เป็นตัวบ่งชี้ความปรารถนาของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง (hearer orientation) ใ้รับไปพิจารณามากกว่าเพื่อตัวผู้พูดเอง

ตัวอย่าง (54) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัดที่ 37-38)

A: khan⁴ wa:¹ i².

ว่า จะ

B: lɛw' - lɛw' ɔj⁵ i⁴ paj⁶ mɛ:¹ ɛ:n¹ jaŋ² san³ te², hɛ:⁴ wɔ:¹ caŋ¹ dai⁵ ?

อ้อย จะ ไป วัน อื่น อย่าง นั้น เหนอ อย่างไร

ในบทสนทนานี้ ผู้พูด B ต้องการทราบกำหนดการเดินทางวันเดินทางกลับจากชัยภูมิของผู้ฟัง A B จึงถาม A ว่า "แล้ว , แล้วอ้อยจะไปพรุ่งนี้เช่นนั้นหรือ , hɛ:⁴ wɔ:¹ อย่างไร ? " ผู้พูด B เสนอทางเลือกให้ผู้ฟัง A เลือกตอบเอาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างตัวเลือกที่หนึ่ง คือ A จะเดินทางกลับในวันพรุ่งนี้ตรงตามความคาดหมายของ B หรือตัวเลือกที่สอง A ยังไม่กลับในวันพรุ่งนี้ซึ่งไม่ตรงตามที่ B คิดไว้ นอกจากนั้น ถ้า A เลือกตัวเลือกที่สอง A จะต้องให้ข้อมูลต่อไปอีกว่า ถ้า A ยังไม่เดินทางกลับในวันพรุ่งนี้แล้ว A จะกลับเมื่อไหร่ ตัวเลือกที่สอง เป็นตัวเลือกที่ขึ้นอยู่กับผู้ฟัง เพราะมีเพียงผู้ฟังเท่านั้นที่จะรู้และให้คำตอบผู้พูดได้

ในตัวอย่างนี้นอกจาก hɛ:⁴ wɔ:¹ จะทำหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความแบบให้เลือกแล้ว ยังแสดงวัจนกรรมถามให้เลือกตอบในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมโดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบจากตัวเลือกซึ่งผู้ถามกำหนดให้ได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น นอกจากนั้นยังแสดงการดำเนินผลัตถของผู้พูดในระนาบโครงสร้างผลัตถอีกด้วย เพราะทุกครั้งที่ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท lɛ: แสดงว่าผู้พูดมีด้วยคำที่จะกล่าวต่อจากเดิม ซึ่งในที่นี้ก็คือ ตัวเลือกที่สอง หรือหน่วยด้วยที่ตามหลังมา

5.1.3.8 phɔ: เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความที่เป็นเหตุ

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัตถในระนาบโครงสร้างผลัตถ และแสดงวัจนกรรมอธิบายความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

phɔ: มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความที่เป็นสาเหตุซึ่งก่อให้เกิดผลคล้อยตาม เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่ตรงกันกับ because ในภาษาอังกฤษ ความหมายในทางอรรถศาสตร์

ของ *pho'* คือสาเหตุ (cause) *pho'* จะแสดงและชี้ให้เห็นว่าหน่วยย่อยที่ตามมาเป็นสาเหตุ (cause) ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ (result) ที่เกิดขึ้นจริง เป็นแรงจูงใจ (motive) ซึ่งก่อให้เกิดการกระทำ (action) ตามมาหรืออาจจะเป็นอนุมูล (inference) อันก่อให้เกิดความคิด (warrant) ใดใดและเนื่องจาก *pho'* เป็นดัชนีปริจเฉทบอกความที่เป็นเหตุจึงทำให้ *pho'* ทำหน้าที่รองในการแสดงวัจนกรรมอธิบายความซึ่งเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดผลด้วย นอกจากนั้นยังมีหน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัตในระนาบโครงสร้างผลัตอีกหน้าที่หนึ่ง เพราะทำให้ผู้ฟังทราบว่ ผู้พูดมีเรื่องจะอธิบายต่อ ยังไม่พร้อมหรือยังไม่ส่งผลัตให้แก่ผู้อื่น

ตัวอย่าง (55) บทสนทนา "มาวะเยียมเยียน" (บรรทัดที่ 459-460)

B: khon⁴ sa² maj⁵ daj⁵ hɔ̃⁴? taŋ³ sɔː³ haj² ni².

คน ส มัย ไทน์ ตั้ง ชื่อ ให้

D:

e⁴, khɔː⁴ si¹ sa¹ maj⁵ don⁵ lɛːw³ =
 คง จะ ส มัย นาน แ้ว

la² khap². pho⁴ phom⁵ ke:t² ma:⁴ ka² daj³ jin⁴ lo:t³.

ผม เกิด มา ก็ ได้ ยิน แ้ว

B:

no⁴.

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาเกี่ยวกับชื่อของหมู่บ้านหมู่บ้านหนึ่งใน จังหวัดชัยภูมิที่ชื่อว่า "บ้านคอนละนาม" ซึ่งมีความหมายว่า บ้านไม่มีชื่อ ละ แปลว่า เว้น นาม แปลว่า ชื่อ Bเกิดความสงสัยว่า ใครเป็นคนตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ เป็นคนสมัยไทน์ ตั้งมานานหรือยัง จึงถาม D Dจึงตอบว่า " เอ , คงจะสมัยนานแล้วละครับ. *pho'* ผมเกิดมาก็ได้ยินเลย. " ซึ่งหมายความว่า Dเองก็ไม่ทราบว่ใครเป็นคนตั้งชื่อหมู่บ้านและไม่แน่ใจว่เป็นคนสมัยไทน์ แต่ Dคิดว่าคงจะเป็นคนสมัยโบราณนานมาแล้ว เหตุที่ทำให้ D คิดเช่นนั้นเนื่องจาก นับตั้งแต่ D เกิดมาก็ได้ยินเขาเรียกว่า บ้านคอนละนาม อยู่ก่อนแล้วและตัว D เองก็มีอายุประมาณ 55 ปี ซึ่งก็นับว่มีอายุมากพอสมควร ชื่อตั้งกล่าวจึงน่าจะตั้งมาตั้งนานแล้ว

จากตัวอย่างนี้ ผู้พูด D ใช้ดัชนีปริจเฉท *pho'* ในการเชื่อมโยงเนื้อความหรือหน่วยย่อยที่มาก่อนเข้าสู่ความที่เป็นเหตุให้เกิดความคิดหรือสมมติฐานเช่นนั้น ซึ่งก็คือหน่วยย่อยที่ตามมา

ความคิด : คนสมัยโบราณนานมาแล้วเป็นคนตั้งชื่อหมู่บ้านคอนละนาม

pho' สาเหตุ : ตั้งแต่เกิดมาก็ได้ยินชื่อหมู่บ้านคอนละนามอยู่ก่อนแล้ว

5.1.3.9 *le:f* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความที่เป็นผล

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัตในระนาบโครงสร้างผลัต และแสดงวัจนกรรมการเล่าความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

le:j' มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความที่เป็นผลอันเกิดมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง อาจจะเป็นผลที่เกิดขึ้นตามลำดับ หรือเป็นผลสรุป โดยผลที่เกิดขึ้นอาจเป็นการกระทำ ความคิด การตัดสินใจหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ดังได้กล่าวมาแล้วดัชนีปริจเฉท le:j' มีหน้าที่เชื่อมโยงหน่วยย่อยแสดงผลอันเกิดจากเหตุทำให้ทุกครั้งที่ใช้ le:j' ต้องมีหน่วยย่อยปรากฏตามหลังมาด้วยเสมอ กล่าวคือ ผู้พูดมีคำกล่าวเพื่อบอกเล่าให้ผู้ฟังทราบถึงผลที่เกิดขึ้น ดังนั้น le:j' จึงทำหน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดด้วย เพราะผู้พูดยังพูดไม่จบความและมีต่อยคำจะกล่าวต่อไป และแสดงวัจนกรรมการเล่าความที่เป็นผลให้ผู้ฟังทราบด้วยทุกครั้งไป

ตัวอย่าง (56) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัด 12-13)

A: ka² pha:⁴ kan¹ paj⁵ le:j⁴ na², paj¹ lew² ka² ma:⁴ sa:m⁵ thum³ ku:a⁴, kap² =
 พา กัน ไป เลย ไป แล้ว ก็ มา สาม ทุ่ม กว่า กลับ
sa:m⁵ thum³ nan³ la². lew³ fe:n⁴ law⁴ na² ka² le:j' bo¹ ju:¹, ka² le:j' wa:¹, =
 สาม ทุ่ม นั้น แพน เขา ไม่ อยู่ ว่า
of¹, kap² the², ka² le:j' wa:¹ caŋ¹ si:³, ka² le:j' pha:¹ kan¹ paj¹ lat⁴ lot⁴ ju:² =
 กลับ ว่า อย่าง นี้ พา กัน ไป ลัด รถ อยู่
 phun³.

หุ่น

ในบทสนทนาข้างต้น ผู้พูด A กำลังเล่าถึงการเดินทางไปเยี่ยมพี่สาวของคนที่ยังหวัดอุบราขานีว่า คนและแฟนเดินทางไปบ้านของพี่สาวเลยโดยไม่มีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า เมื่อไปถึงพบว่าทั้งพี่สาวและพี่เขยของคนไปไม่มีใครอยู่บ้าน A จึงชักชวนแฟนให้เดินทางกลับชัยภูมิทันทีที่ไปถึงเนื่องจากเข้าบ้านไม่ได้ หลังจากนั้นจึงพากันไปดักขึ้นรถทัวร์อยู่ที่สถานีขนส่ง

ในตัวอย่างนี้ ka²le:j' ทำหน้าที่เชื่อมโยงเนื้อความที่เป็นผลอันเกิดมาจากสาเหตุ และผลนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา กล่าวคือเป็นผลตามลำดับดังนี้

เหตุ : พี่สาวและพี่เขยไม่มีใครอยู่บ้านเลย

ผล 1 : ka²le:j' ชักชวนกันกลับเพราะเข้าบ้านไม่ได้ (เหตุการณ์ที่เกิดก่อน)

ผล 2 : ka²le:j' พากันไปดักขึ้นรถทัวร์ที่สถานีขนส่ง (เหตุการณ์ที่เกิดตามหลังในเวลาต่อมา)

ผลที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากสถานการณ์บีบบังคับทำให้ต้องเดินทางกลับในทันทีโดยไม่มีทางเลือกอื่น เนื่องจากเข้าบ้านไม่ได้และไม่มีที่พักค้างคืน

5.1.3.10 caŋ¹ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมความที่เป็นผล

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด และแสดงวัจนกรรม
สรุปความในระนาบวัจนกรรม

caŋ¹ มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความที่เป็นผลอันเกิดมาจากเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งผลจะเกิดขึ้นเพราะเหตุนี้เท่านั้นและนอกจากจะทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างเนื้อความแล้ว caŋ¹ ยังแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด ทำให้ผู้ฟังทราบว่ายังมีสิ่งที่คุณจะกล่าวต่อไป เพื่อเป็นการสรุปผลที่เกิดขึ้น ยังไม่จบผลัดในการสนทนาของผู้พูด

ตัวอย่าง (57) บทสนทนา "สัพเพทเธ" (บรรทัดที่ 164-165)

A: ə¹ _ saj¹ - saj¹ thuŋ⁵ mɛ⁴ jo:m³ phom⁶ də⁴, phi¹ i⁴, caŋ¹ bo¹ pi:ak² =
ใส่ ใส่ ถูง มือ ย้อม ผม ฟี่ ยี่ ไม่ เบียด

E: ha⁴?
bo¹ mɛ:n¹ kaw⁵ daj³, mɛ¹ gɛŋ¹ caŋ¹ bo¹ cep² gɛ⁵.

ไม่ ใช่ เกา ได้ มือ นึ่ง จึง ไม่ เจ็บ

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างช่างทำผม E กับลูกค้า A เนื่องจากมือข้างหนึ่งของ E ซึ่งเป็นช่างทำผมเป็นแผลและยังไม่หายดี A จึงเกิดความเป็นห่วงและแนะนำให้ E ใส่ถุงมือย้อมผมในเวลาสระผมให้ลูกค้า มือข้างที่เป็นแผลจะได้ไม่เบียดน้ำ นอกจากนั้นยังสามารถใช้มือเกาศีรษะลูกค้าได้โดยไม่โดนแผลและไม่เจ็บมือ ในตัวอย่างนี้ผู้พูดใช้ caŋ¹ นำหน้าหน่วยถ้อยซึ่งเป็นผลอันเกิดจากเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไข ผลจะเกิดขึ้นเพราะเหตุนี้เท่านั้น caŋ¹ โยงความที่เป็นเหตุ (หน่วยถ้อยที่มาก่อน) เข้ากับความที่เป็นผล (หน่วยถ้อยที่ตามหลัง) ดังนี้

เหตุ : ถ้าใส่ถุงมือย้อมผม caŋ¹ ผล: มือไม่เบียด

ใช้มือเกาศีรษะลูกค้าได้

มือไม่เจ็บ

5.1.3.11 thə³ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการเชื่อมโยงความบอกเหตุที่เป็นเงื่อนไข

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด และแสดงวัจนกรรม
กรรมการแสดงเงื่อนไขในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

thə³ มีหน้าที่หลักในการเชื่อมโยงเนื้อความบอกสาเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไข โดยเงื่อนไขดังกล่าวอาจเป็นเงื่อนไขที่เกิดขึ้นจริง เงื่อนไขที่เป็นไปได้ และเงื่อนไขที่เป็นไปไม่ได้ และผลจะเกิดจากเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไขดังกล่าวเท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเหตุตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดทุกประการ

ผลจะเกิดตามมาอย่างแน่นอน และทำหน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในการสนทนาของผู้พูด เพื่อบอกให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดมีสิ่งที่จะกล่าวต่อยังพูดไม่จบความ และคำกล่าวต่อไปเป็นการแสดงเงื่อนไข

ตัวอย่าง (58) บทสนทนา "ศัพท์เพทะระ" (บรรทัดที่ 171-172)

A: phi:¹ i:⁴ wa:ŋ³ bo² le².

พี่ ยี ว่าง โหม

E: le:w³ te:¹, tha:³ wa:ŋ³ ka¹ het¹, tha:³ bo¹ wa:ŋ³ ko¹ =
แล้ว แต่ ว่าง ก็ ทำ ไม่ ว่าง ก็

bo¹ het¹.

ไม่ ทำ

ในบทสนทนานี้ เป็นการสนทนายาระหว่างช่างทำหมกับลูกค้า ซึ่งมารับบริการในร้านระหม ลูกค้า B ตามช่าง E ว่า นอกจากสระหมแล้ว คนจะทำเล็บด้วยจะได้ไหม E จึงตอบว่า "แล้วแต่, tha:³ ว่างก็ทำ, tha:³ ไม่ว่างก็ไม่ทำ" หมายความว่า E จะดูสถานการณ์ภายในร้านก่อน สมมติว่าลูกค้าไม่มี คนว่างก็จะทำเล็บให้ได้ แต่สมมติว่ามีลูกค้าคนอื่นรออยู่ คนก็จะไม่ว่าง และทำเล็บให้ไม่ได้

ในตัวอย่างนี้แสดงการเชื่อมโยงเนื้อความบอกสาเหตุซึ่งเป็นเงื่อนไขสอง เงื่อนไขที่ผู้พูดกำหนดขึ้นในเชิงตรงกันข้ามกันและมีโอกาสเป็นจริงได้ทั้งสองกรณี ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ถ้าสถานการณ์ในขณะนั้นเหตุสอดคล้องและตรงตามเงื่อนไขแรกที่ตั้งไว้ผลก็จะเกิดขึ้นตามต้องการ แต่ถ้าเหตุเกิดขึ้นในทางตรงกันข้ามก็จะเกิดผลในทางตรงกันข้ามด้วยเช่นกันคือ

เหตุ : tha:³ ว่าง ผล : ก็จะทำเล็บได้ (เงื่อนไขที่ 1)

เหตุ : tha:³ ไม่ว่าง ผล : ก็ทำเล็บ ไม่ได้ (เงื่อนไขที่ 2)

5.1.3.12 khan¹ เป็นดัชนีปริจฉาซึ่งแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกันกับ tha:³ คือ เป็นดัชนีปริจฉาแสดงการเชื่อมโยงความบอกเหตุที่เป็นเงื่อนไข

หน้าที่รองแสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด และแสดงวัจนกรรมการแสดงเงื่อนไขในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ว่า " หมายความว่า " หรือ " หมายถึงว่า " และความหมายดังกล่าวทำให้ khɛː˧˥ wəː˧˥ หน้าที่รอง แสดงวัจนกรรมอธิบายความในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมด้วย ดังจะเห็นในตัวอย่าง

ตัวอย่าง (60) บทสนทนา "มาแวะเยี่ยมเยียน" (บรรทัดที่ 452-456)

D: man⁴ pen⁵ doːn⁵ nan³, doːn⁵ niː³, bo¹ miː⁴ phuː³ dəj⁵ - bo¹ miː⁴ phuː³ dəj⁵ =

มัน เป็น ตอน นั้น ตอน นี้ ไม่ มี ผู้ ไค ไม่ มี ผู้ ไค

coːn⁵ dəj³,

จง ได้

B:

$\begin{bmatrix} \text{əː} \\ \text{əː} \end{bmatrix}$

A:

D:

ka² leːj⁴ aw⁵ bep¹ waː³, la⁴ naːm¹, khɛː˧˥ wəː˧˥ bo² miː¹ sɛː¹.

เอา แบบ ว่า ละ นาม ไม่ มี ชื่อ

ในบทสนทนา D กำลังเล่าให้ B และ A ฟังถึงประวัติและที่มาของชื่อหมู่บ้านหนึ่ง ชื่อว่า " บ้านคอนละนาม " อยู่ใน อ.หนองนาแซง จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจาก B เห็นว่าเป็นชื่อที่แปลกและน่าสนใจ D เข้าใจว่าแค่เติมหมู่บ้านคอนละนามเป็นคอนที่เกิดอยู่ในลำห้วยละหาน เป็นคอนที่ไม่มีใครเข้ามาจับจองครอบครองเป็นเจ้าของ ต่อมาเมื่อมีการตั้งรกรากเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจึงตั้งชื่อว่า บ้านคอนละนาม ละ แปลว่า เว้น นามแปลว่า ชื่อ ละนาม แปลว่า เว้นชื่อ หรือ ไม่มีชื่อ ซึ่งมีความหมายนัยแฝงว่า ไม่มีใครเป็นเจ้าของนั่นเอง

ในบทสนทนา D ผู้พูดใช้ khɛː˧˥ wəː˧˥ เชื่อมโยงเนื้อความแบบขยายความเพิ่มเติมเพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำที่คนกล่าวออกมาให้ผู้ฟังทราบ เป็นการขยายความให้ผู้ฟังทำความเข้าใจง่ายขึ้น khɛː˧˥ wəː˧˥ ในที่นี้ แปลว่า " หมายถึง " ละนาม หมายถึง ไม่มีชื่อ

นอกจากนี้ยังทำหน้าที่แสดงการดำเนินผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดเช่นเดียวกับดัชนีปริจเฉทซึ่งเป็นคำเชื่อมอื่นๆ เพราะแสดงว่าผู้พูดยังมีสิ่งที่จะกล่าวต่อไปอีก

5.2 ตำแหน่งในการปรากฏของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างเนื้อความ

จากการศึกษาพบว่าดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างเนื้อความมีการปรากฏในตำแหน่งต่างๆสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงการพ้องเสียงของคำปรากฏในคำประสมที่ประกอบด้วยหน่วยความ

หน้าที่หลัก	ตำแหน่ง การปรากฏ ดัชนีพ้องเสียง	ต้นหลัก	ท้ายหลัก	เป็นหลัก	ต้นTCU	ท้ายTCU	เป็นTCU	หน้า นาม/ นามวลี	หน้า ภาค แสดง	หน้าอนุ พากย์	หลัง นาม/ นามวลี	หลัง วิเศษณ์ วลี	หลัง อนุ พากย์
		แก่นความ	nan ³					X					X
	ni: ³					X					X	X	X
	de ⁴					X					X	X	
เนื้อหา	dok ²					X							X
	le ²					X					X		X
	la ²					X							X
	ɲaj ¹					X					X		X
	de ⁴					X					X		X
	tu:a ¹					X					X		X
การเชื่อมโยง	le:w ⁴	X			X			X		X			
	thi: ¹ ni: ³	X			X		X	X		X			
	ko ³	X			X			X	X	X			
	te: ²	X			X					X			
	hak ²	X			X					X			
	bat ²	X			X					X			
	lɛ: ⁵	X			X			X	X	X			
	pho ⁴	X			X					X			
	le:j ¹				X				X	X			
	caŋ ¹				X				X				
	tha: ³	X			X			X		X			
	khan ⁴	X			X			X		X			
khɛ: ⁴ wa: ¹	X			X					X				

5.3 สรุป

การแสดงให้เห็นหลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบโครง
สร้างเนื้อความดังได้กล่าวมาแล้วนั้นสามารถเขียนสรุปได้เป็นตารางดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖ แสดงภาพรวมของภาพลักษณ์ที่สื่อและหน้าที่ของตัวบ่งชี้ในระนาบโครงสร้างเนื้อหา

ระนาบโครงสร้างเนื้อหา

หน้าที่แสดงแก่นความ			หน้าที่แสดงเนื้อหา		หน้าที่แสดงการเชื่อมโยงความ							
เน้นย้ำ (โทด)	ชี้จุดสนใจ (โกด)	เปลี่ยนประเด็น	เน้นย้ำ	ป่อง	เพิ่มเติม	ต่อเนื่อง	ขัดแย้ง	ให้เลือก	เป็นเหตุ	เป็นผล	เป็นเงื่อนไข	ขยายความ
nan ³	ni: ³	de ⁴	dok ²	ฎจ ¹	le:w ⁴	ko ³	te: ²	le: ⁵	pho ⁴	le:j ¹	tha: ³	kha: ⁴ wa: ¹
			le ²	de ⁴	thi: ¹ ni: ³		hak ²			caŋ ¹	khan ⁴	
			la ²	tu:a ¹			bat ²					

ตารางที่ ๗ แสดงภาพรวมของภาพลักษณ์ที่สื่อและหน้าที่ของตัวบ่งชี้ในระนาบโครงสร้างเนื้อหา

หน้าที่หลัก	ตัวบ่งชี้	หน้าที่รอง			
		ระนาบโครงสร้างวัจนกรรม	ระนาบโครงสร้างผลัด	ระนาบการยอมรับร่วมสนทนา	ระนาบสถานะของเนื้อหา
แก่นความ	nan ³	ขอความสนใจ			निकออก
	ni: ³	ขอความสนใจ			निकออก
	de ⁴	ขอความสนใจและขอยุติ			निकออก
เนื้อหา	dok ²	แย้งความ			ยังไม่รู้
	le ²	ยืนยันความ			คิดอยู่
	la ²	ยืนยันความ			ยังไม่รู้
	ฎจ ¹	เตือนความจำ			निकออก
	de ⁴	เตือนความจำ			निकออก
	tu:a ¹	แก้ความ			ยังไม่รู้
การเชื่อมโยง	le:w ⁴		ดำเนินผลัด		
	thi: ¹ ni: ³	ขอความสนใจ	ดำเนินผลัด		
	ko ³		รับผลัด		
	te: ²	แย้งความ	ดำเนินผลัด		
	hak ²	แย้งความ	ดำเนินผลัด		
	bat ²	แย้งความ	ดำเนินผลัด		
	le: ⁵	ถามให้เลือกตอบ	ดำเนินผลัด		
	pho ⁴	อธิบายความ	ดำเนินผลัด		
	le:j ¹	เล่าความ	ดำเนินผลัด		
	caŋ ¹	สรุปความ	ดำเนินผลัด		
	tha: ³	แสดงเงื่อนไข	ดำเนินผลัด		
	khan ⁴	แสดงเงื่อนไข	ดำเนินผลัด		
kha: ⁴ wa: ¹	ขยายความ	ดำเนินผลัด			